

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kéziratok visszajuttatására nem vállalkozik. Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Payer alkancellár a német hadicélokat hivatalosan nyilatkoztatta ki.

Budapest, szeptember 13. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik:

Payer alkancellár nyilatkozatát politikai körökben úgy tekintik, mint a német hadicélok hivatalos kinyilatkoztatását. Németország kormánya ezzel az összes kétségeket eloszlatja és lerázza magáról azt a gyanút, hogy az alldeutschok befolyása alatt áll. A választójogi kérdést úgy tekintik, hogy azt eme beszéd után most már okvetlenül el kell intézni.

A császár és Amerika.

A császár és alkancellárja rövid egymásutánban nyilatkoztak. Mindkét beszéd hatása messze túlterjed azon a környezeten, mely a két szónok hallgatósága volt.

A két beszéd egymást kiegészítve, a szövetségesek lelkéből fakadó komoly intelem és talán az utolsó békeajánlat az ellenségnek.

A németek hódítani nem akarnak, csak azt követelik vissza, amit 1914 aug. 1-én birtak. Ezt — ha ellenségeink csakugyan az annexió nélküli béke alapján állanak — el kell fogadniok a velünk szemben álló hatalmaknak is. Az emberiség békéje kedvéért készek vagyunk lemondani a hadikárpótlásról is, bár nekünk, akik a támadók ellen védekezünk, minden jogunk megvan a hadikárpótlásra. Milliárdokról van szó — de lemondunk erről a jogos igényünkről, hogy ezen se múljon tovább a háború egy percig sem.

Ha most ellenségeinket csakugyan az az egy gondolat vezeti, amit nálunk is hisznek róluk egyesek, például Károlyiék, akkor nekik az alkancellár beszédére csak egy válaszuk lehetne: leülni a béketárgyalások asztalához. Csakhogy az a baj, hogy ezt ellenségeink nem fogják tenni. Ugyanakkor, mikor mi legmesszebbmenő békeszeretelünkről tettünk bizonyosságot, Roosevelt, a volt elnök a következő békefeltételeit hirdeti:

1. A német gyarmatokat *nem adják vissza.*
2. Németország minden háborús pusztulásért *kártérítést* fizet.
3. Szerbia és Románia visszakapják, amit Bulgária elrabolt (?) tőlük.
4. Ausztriát és Törökországot földarabolják s minden elnyomott (?) nemzetiségüket

felszabadítják, Törökországnak pedig egészen el kell tűnnie Európából.

5. Franciaország megkapja Elzász-Lotharingiát.

6. Belgiumot helyreállítják és kárpótolják

7. Ausztria olasz részét Olaszországhoz, Magyarország oláhlakta részét Romániához csatolják.

8. Felállítják az önálló Lengyelországot, még pedig az orosz, német és osztrák lengyel területek hozzácsatolásával és keleti tengeri kikötővel.

9. Litvánia, Livland és Finnország önálló államok lesznek és a volt Oroszország egyetlen része sem marad német iga alatt.

10. Schleswig északi részét visszaadják Dániának.

11. Örményországot és a sziriai partot felszabadítják s Palesztinából zsidó államot alakítanak.

Ime, mi az annexió nélküli békét hirdetjük; Amerika, a demokrata, a szabadkőműves vezetés alatt európai vért ontó Amerika azonban anektál. Elrabolná a német gyarmatokat, Erdélyt, Triesztet és a Trentinót, Pózent, Galiciát, Schleswiget, Elzászt, Palesztinát, újra elrabolná Bulgáriától Dobrudzsát, Macedóniát — szóval végighasogatná a központi államokat anektálásokkal, Törökországot és Ausztriát pedig egészen feldarabolná. És még azonfelül kárpótlást is követel.

Ezekkel a háborús örültekkel vagy gonosztevőkkel még mindig nincs mit beszélni. A császárnak van igaza, mikor azt mondja: kitartani s bizni Istenben és követni Hindenburgot a győzelem útján.

Ugy látszik, a mi békekészségünkhöz nemcsak keleten, hanem nyugaton is szükséges lesz még valami: a levert, a legyűrt, a letépert ellenség. Ugy akarja Amerika.

200 ágyra bővítik ki a tüdőbetegek szanatóriumát

Tavaszzal megkezdik az építést.

Abból a küzdelemből, amelyet a nemzet pusztító veszedelemmel: a tüdővészszel szemben a magyar kormány és a magyar társadalom folytat, Nagyvárad társadalmának támogatásával a Nagyvárad Tüdővész Ellen Védekező Egyesület is kivette a részét. Fetser Antal volt nagyvárad kanonok, jelenleg győri megyéspüspökkel az élén, az egyesület a nagyvárad hegyen a mai közegészségügyi követelményeknek megfelelő állandó szanatóriumot építtetett és rendezett be társadalmi előkelőségeink támogatásával.

A világháború fergetege megzavarta az egyesületet áldásos működésében, hogy az alig felépült szanatóriumban a társadalom szegény tüdőbetegeinek nyújthassanak enyhülést és gyógyulást, mert sürgős szükség követelte, hogy a szanatóriumot a háború áldozatának: a harctéren tüdőbetegségben megbetegedett katonák elhelyezésére engedje át, ami éppenséggel nem kevésbé áldásos dolog, mint a polgári társadalom tüdőbetegeinek gondozása.

Négy év óta nincs a szanatórium az egyesület kezelésében, de azért az egyesület csendben igen eredményes munkát végzett ezen idő alatt is; a jövőnek dolgozott, hogy ha a háború viháza elül s kisűt a béke áldásos napja, annál eredményesebben tölthesse be nemes hivatását.

Dr. Karácsonyi János c. püspökben Fetser Antal püspökhöz méltó elnököt nyert az egyesület, aki dr. Gerő Sándor igazgató-főorvossal olyan buzgó munkát fejtett ki, hogy már a közeljövőben hatalmasan kibővítve fogja szolgálhatni kitűzött nagy célját.

Mint már említettük, a belügyi kormány bőkezűségéből a szanatórium kibővítésére megvásárolták a szomszédos Lázár Márton-

féle szőlőterületet, míg most ujabban az elnök és igazgató főorvos nagy utánjárással megvásárolták ugyancsak a szanatórium céljaira a szintén szomszédos Katz-féle 1 és fél holdas szőlőterületet 18000 koronáért s így a két vétel folytán 7 és fél holddal bővült a szanatórium területe.

Az új területre egy másik szanatórium-épületet szándékoznak építtetni s így a két pavillon közül az egyik a férfi-, a másik a női tüdőbetegek elhelyezésére fog szolgálni.

Az agilis elnök és igazgató főorvos lelkes utánjárással már is biztosították az új pavillon felépítését s biztosították azoknak a kiváló férfiakkal és testületeknek támogatását, akik az első pavillon építését is oly bőkezűen segítették elő.

Igy a nagyváradai I. szert. káptalan szolgáltatók az építéshez szükséges téglát; a nagyváradai gör. kath. püspökség ingyen adja az épület tetőzetéhez felhasználandó fát, Diósi Lajos nagyváradai fakereskedő felajánlotta az épület asztalosmunkáihoz szükséges puhafát, dr. Stern Ödön barátjai erdőkitermelő felajánlotta az építéshez felhasználandó meszet, ezenkívül értesültek, hogy gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök támogatására is bizton számíthatnak. Lelkesen támogatja még az akciót Malatinszky Lajos főispán.

A közeli napokban az egyesület nevében dr. Karácsonyi János c. püspök, elnök vezetése alatt Malatinszky Lajos főispán és dr. Geró Sándor igazgató főorvos küldöttségben mennek a belügy- és honvédelmi miniszterhez, valamint gróf Telekyhez, a Hadigondozó Hivatal vezetőjéhez s anyagi hozzájárulást kérnek az építés költségeihez.

Az új pavillon építését már a következő tavasszal meg akarják kezdeni. *Obrincsák* ezredes a honvéd pótkeret, *Papszt* ezredes a 70. gy. ezred pótkeret és *Czenk* kapitány a tüzér pótkeret parancsnokai megígérték, hogy az építkezéshez munkaerőt bocsátanak az egyesület rendelkezésére.

A kibővített szanatóriumban elsősorban azoknak a rokkant tüdőbajosoknak akarnak ápolást és gyógykezelést nyújtani, akik a háboruban, a haza védelmében szereztek betegségeiket.

Mostani akciójában számít az egyesület a társadalom támogatására is. Különösen azoknak kötelességük a nemes cél előmozdítása, akik itthon kényelemben élnek át a nagy világéget s szereztek nagy vagyont, míg akik az egyet jótékonyágára szorulnak, — életüket, egészségüket áldozták fel a harcokban értük és a hazáért.

Legújabb füzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni.
Rákóczi-ut. (Korona
gyógyszertár mellett)
Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

* Megnyílt a Körös-utcai régi jóhírnevű Korszó-kávéház. Pontos kiszolgálás, olcsó árak, kitűnő italok, hideg ételek. Minden este cigányzene. Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel Klein József tulajdonos.

„A békéhez közelebb vagyunk, mint általában hiszik.“

Berlin, szeptember 13.

A szociáldemokrata szervezetek vezetői tegnap megjelentek Hertling gróf birodalmi kancellárnál, hogy előadják a munkásság sérelmeit és panaszait. A szociálisma szónok szavaira a kancellár hosszabb beszéddel válaszolt. A Vorwärts ma reggeli száma közli Hertling beszédét:

— A katonai vezetőség és a politika irányítói — mondotta a kancellár — egy nézetben vannak a megegyezéses béke kérdésében. A háboru egy pillanattal sem fog tovább tartani, mint amennyi szükséges ahhoz, hogy megvédjük magunkat. Önök tudják, hogy Németország békeajánlatait az entente milyen kárörömmel utasította vissza. Tizennégy nap óta a legádázabb sovinizmus-tól hangzik az ellenséges sajtó.

— Mindezek ellenére azt hi-

szem, hogy közelebb vagyunk a békéhez, mint általában hiszik.

— Azt pedig csak megismételhetem, hogy a német kormány is, a német hadvezetőség is egyértelműleg minden annexió ellen van. Ebben a kérdésben nincs nézeteltérés és a munkásságnak nem kell bizalmatlannak lennie a kormányval szemben.

— Az általános választói jog kérdésében is csak ismétlést hallhatnak tőlem, amikor megújítom azt a kijelentésemet, hogy én az egyenlő választói jog reformjával álllok vagy bukom. Ha az urakháza nem szavazza meg a javaslatot, ha nem lesz megegyezés, fel fogjuk oszlatni a porosz urakházat.

Izgató oláh asszony.

A nagyváradai ítélőtábla tegnap özv. Codreán Pompejuszné szül. Lele Iona aradi uri asszony izgatási bűnperét tárgyalta Harmathy Károly kuriai bíró elnöksége alatt. Az aradi törvényszék vádlottat 6 hónapi börtönrre ítélte, ami ellen a vádlott felebbezett.

Dr. Hubay János táblabíró ismertette az ügyet.

1916 szeptember elején, 3 nappal a román betörés után történt, hogy sok erdélyi menekült érkezett Aradra, köztük a vádlottnak egy nőismerőse. Egy lóvasuti kocsiba ültek s feltűnő hangosan románul beszélgettek. A kocsiban közülök sok erdélyi menekült is ült és mások, körülbelül 25-en. — A hangos román beszédre az utitársak egyike: Szajtelbaum Salamon figyelmeztette a vádlottat: Nem helyes dolog ebben az időben románul beszélni itt, hiszen nagysád jól beszél magyarul, a nép úgy is izgatott. Erre a vádlott magából teljesen kikelve ezt kiáltotta:

— Ugy beszélnek, ahogy nekem tetszik. Ez az ország nem Magyarország, hanem a románok ősi hazája, a magyarok csak jöttek.

A kocsiban ülők között nagy konsternációt keltett ez a nyilatkozat s csak arra csendesedtek le, amikor Szajtelbaum kijelentette, hogy az esetet azonnal fel fogja jelenteni a rendőrségen. — Még ketten jelentkeztek azonnal arra, hogy készek az ügyben tanuskodni.

Az aradi törvényszék két tárgyalást tartott ebben az ügyben, a második tárgyaláson a vádlott igyekezett rábírni a tanukat, hogy kedvezően valljanak. Bekk Alajos és Németh József csendőrőrmester mindenképpen igazolták a vádat.

Gilesan Vazulné nyug. tanítónő, erdélyi menekült, aki a vádlottal az eset alkalmával románul beszélgetett, ellentétes vallomást tett. Azt vallotta, hogy hiányosan emlékszik ugyan, de úgy emlékszik, hogy Szajtelbaum rátámadt a vádlottra: Ne ugassanak ezen a bitang nyelven. Az idevaló oláhokat fel kellene akasztani. Erre csak azt mondotta a

vádlott: Mi olyan nyelven beszélünk, amelyen tetszik, vagyok oly jó magyar mint maga, nem vagyunk mi jött-mentek, nem vagyunk mi zsidók.

Ezután a perbeszédre került a sor.

Sztaniszlavszky Adolf kir. ügyész az ítéletet tulenyhének tartja s súlyosbításért kért. A vádlott kijelentései annál súlyosabbak, mert az intelligens osztályhoz tartozik. Szavai megvilágítják a vádlott egész gondolatvilágát, mennyire államellenes és társadalomellenes egész felkülete.

A védő orvosi bizonyítványt terjesztette be, hogy a vádlott idegbeteg s két tanu kihallgatását kérte, akik közül az egyik orosz fogoly. Felmentést kért.

A tábla helybenhagyta a törvényszék ítéletét s 6 hónapi börtönrre ítélte a vádlottat nemzetiségi gyűlöletre izgatás miatt. Az ítélet indokolása szerint a vádlott kijelentései ilyen történelmi pillanatban képesek voltak lángralobbantani a kedélyeket Aradon abban a városban, ahol a románok bő elhelyezkedést találtak s ahol többször felgyújtadt már a nemzetiségi izgalom.

A kir. főügyész megnyugodott az ítéletben, a védő semmisségi panaszt jelentett be a bűnösség megállapítása miatt, amihez a vádlott csatlakozott.

Öt éve hallgat a sitervölgyi jegyző.

Vasady Lajos dr. tanfelügyelő tegnap bejelentette az alispánnak a következő jellemző esetet:

A kultuszminiszter Sitervölgyön állami iskolát szervezett egy tanerővel, miután a község erre 1910 január 7-én határozatot hozott. A község előjárósága azonban olyan gyorsan intézte el az ügyet, hogy az 1910 évben hozott határozatot csak 1915 augusztus 15-én terjesztette fel a miniszterhez, a mely újabb nyilatkozatot kívánt a községtől. Ez aztán nekidurálta magát s nem felelt semmit a miniszternek. Végre a tanfelügyelő 1916 november 12-én megsürgette a szalárdi főszolgabíró, de az iskolakérdésben nem kapott választ. 1918 március 10-én

A Lenin-kormány válsága.

A terror. A fölgújtott Pétervár. Parasztok a főváros ellen. Az ellenforradalmárok elfoglalták Pétervárt.

Szentpétervár minden sarkában ég és a lángtenger közepette ismét polgárháboru ontja az orosz vért. Sikeresül-e a bolsevik kormány urrá lenni a helyzeten, lever-e az ellenforradalmat — közeli napok kérdése. Bizonyos csak az, hogy Lenin és Trockij kormánya most éli át legválságosabb napjait.

Odessa, szeptember 13. Veronnesben a bolsevikiek két vonatot, amelyek lóport szállítottak a cseh-szláv csapatoknak — felrobbantottak. A robbanás következtében 275 ember, köztük 145 munkás meghalt, 500 súlyosan megsebesült. A vörös gárdisták közül 45 életét vesztette.

Bécs, szeptember 13. A Nord. Allg. Ztg. jelenti Kopenhágából, hogy a Pétervár környékén lakó parasztság fellázadt a bolsevik kormány ellen. A parasztok behatoltak Pétervárra, ahol a polgárság egy része azonnal csatlá-

kozott hozzájuk. Pétervár csakugyan tizenkét helyen ég s véres polgárháboru van folyamatban.

Moszkva, szeptember 13. A kormány csekély mértékben folytatja a kivégzéseket, legutóbb sok asszonyt is letartóztattak tuszul. Sok jómódu polgárt fogságba vetettek s vagyonukat, mint állami tulajdont szétosztották a pleretárok között. — A nemzetközi szocialisták pártja, mely pedig összetartott a bolsevikiekkel, legutóbb tiltakozást jelentett be a terror miatt.

Stokholm, szeptember 13. A Reuter-ügynökség jelenti: A brit kormány értesítést kapott Washingtonból, amelyben megerősítik, hogy Pétervárott tizenkét helyen tűz ütött ki. A főváros utcáin vaktában lövöldöznek az emberek.

Stokholm, szeptember 13. Helsingforsból Kopenhágán át jelenti, hogy Pétervárt az ellenforradalmárok elfoglalták.

HIREK

A Népszövetség mozi-előadásai.

Holnap lesz az első előadás.

Holnap, vasárnap rendezi a Kath. Népszövetség ezidei első mozielőadását. A mozielőadások programja mind nivós számokból áll.

Az igazgatóság gondoskodott róla, hogy az előadások szórakoztatók és tanulságosak is legyenek. Tekintettel a nagy érdeklődésre, a Népszövetség vasárnaponként ezentul két előadást tart. Az első kezdete 4, a másodiké 6 órakor; csak ülőhelyekre fognak jegyeket kiadni.

Helyárok a következők:

Tagoknak: földszint 80 fill, emelet 60 fillér, gyermeknek 10 éven alul földszint 60, emelet 40 fillér.

Vendégeknek: földszint 120 K, emelet 80 fillér.

A nagy torlódásokra tekintettel pénz tárnnyítás ezentul mindig az előadás előtt egy órával lesz. Két pénztár lesz felállítva. Egy a földszinti s egy a karzati jegyváltáshoz.

A megnyitó előadás műsora a következő:

Délután 4 órai kezdettel:

1. Háborus heti hiradó.
2. A gyermekek. (Életkép.)
3. Lepke ur és a légy. (Bohózat).
- 4—5. Döntson a sors, Dráma 2 felvonásban.

Délután 6 órai kezdettel:

1. Háborus heti hiradó.

2. Náci és a vízcsap. (Bohózat.)
3. Farkas a nyájban. (Bohózat.)
- 4—5. Döntson a sors. Dráma 2 felvonásban.

A tagsági jegy váltásánál a tagsági igazolvány felmutatandó.

A csoportvezető rendezők sziveskedjenek 3 órakor megjelenni.

* Az Urnök Mária Kongregációja a B. Szűz Mária névünnepeinek tiszteletére vasárnap reggel 8 órakor a Szt. László-plébánia-templomban közös szent áldozást tart.

* A kath. Legényegylet új alapító tagja lett Mertz János bórkereskedő, ki alapító tagságát 50 koronával váltotta meg. — Az egylet szeptember 22 én, vasárnap délután 5 órakor a saját helyiségében tisztújító gyűlést tart, melyre az összes tagokat meghívja az igazgatóság.

* Házasság. Lőrinc Ferenc mérnök-hadnagy folyó hó 5 én esküdött örök hűséget Füzeses Kálmán kölyi (Biharm) földbirtokos kedves leányának, Magdának. — A fiatal párt a vőlegény öccse, Lőrincz István őrdarmai lelkész eskette.

* 1200 vagon fűtőszénét kér a város. Amint közeledik a tél, mind több gondot okoz a téli tüzelővel való ellátás a közönségnek. Ez indította Nagyvárad városát arra, hogy felirattal forduljon a szénügyek kormánybiztosához, miszerint Nagyvárad város részére 1200 vagon fűtőszénét utaljon ki. Rámutat a felterjesztés, hogy Nagyvárad városában sok olyan üzem van, amely nincs fatüzelésre berendezve s szén hiányában az üzemét kénytelen volna beszüntetni. De a közönség sem tud elég fát beszerezni a téli fűtésre, mert a fa beszállítása a háboru miatt sok akadályba ütközik.

* Október elsején összehívják az osztrák képviselőházat. Budapestről jelentik: Báró Hussarek osztrák miniszterelnök Gross képviselőházi elnökkel tanácskozást folytatott az osztrák képviselőház összehívása ügyében s megállapodott vele abban, hogy a képviselőházat október elsejére összehívják.

* A német újságírók Budapesten. — Fővárosi tudósítónk telefonálja: A német újságírók ma délután fél 3 órakor megérkeztek Budapestre. A pályaudvaron ünnepélyes fogadtatás volt. Az újságírókat ma este Wekerle miniszterelnök fogadja, holnap a hírlapírók a Tátrába utaznak, honnan Zsolnán keresztül visszautaznak Berlinbe.

* Budapesten éjfélkor beszüntették a villamos áramszolgáltatást. Budapestről telefonálja tudósítónk: A fővárosi villamos művek ma este közleményt adtak ki, amelyben kijelentik, hogy éjfélkor a villamos áramszolgáltatást a szénhiány miatt kénytelenek beszüntetni. Az áramszolgáltatás szüneteltése nem végleges, hanem csak időszzerű s csak akkor fogják elrendelni, ha kellő mennyiségű szén nem érkezik be.

* Az új megyei virilisek. Biharvármegye igazoló választmánya Korbély József elnöklésével tegnap állította össze Bihar megye 1919. évi viriliseinek jegyzékét. A 300 virilis élén Széchényi Miklós gróf püspök áll, az utolsó Klein Samu 577 korona 20 fillér adóval. A tavalyi névsoron nem nagy változás állott be, legfeljebb az új hadigazdagok beszivárgása kezd érezhetővé válni, amely jövőre teljesen érvényesülni fog. A virilisek közül kimaradt Cziffra Kálmán dr. v. főispán, aki választott bizottsági tagságát tartotta meg, ugyszintén Bódis Elemér is. Az ülésen jelen voltak: Vucskics Gyula dr. prépostkanonok, Baranyi András főjegyző, Gyöngyössy István dr. főügyész, Bódis Elemér, Pallay Béla dr. jegyző. A névsort közszemlére teszik ki.

* A szeszfőzde ügye. A városi szeszfőzde ügyében tudvalevőleg a városi közgyűlés akként határozott, hogy a hat községnek a városi szeszfőzde körzetéből való kiszakítása ellen feliratot intéz a miniszterhez s a feliratot küldöttség nyújtja át a pénzügyminiszternek. A küldöttség, amelyet Malatinszky Lajos főispán, dr. Hoványi Géza udv. tanácsos, orsz. képviselő és Rimler Károly polgármester vezetnek a miniszterhez, vasárnap szándékozik Budapestre utazni, hogy hétfőn nyujtsák át a feliratot. — Rimler Károly polgármester tegnap telefonon bejelentette a küldöttséget, de azt a választ kapta, hogy a pénzügyminiszter jelenleg nincs Budapesten. Most attól függ, hogy hétfőn nyujtják-e át a feliratot, vajjon addig a fővárosba érkeznek-e a pénzügyminiszter, vagy későbbre halasztják-e a felirat átnyújtását.

* Kivégzett szökött katona. Budapestről jelentik: Német (Neufeld) Antal ővezetőt, aki eddig négy ízben szökött meg s akit a polgári hatóságok 15-ször ítéltek el csalásért, a budapesti honvéd hadosztály bírósága rögtönítelő bírósága agyonlövésre ítélte. A halálos ítéletet tegnap végre hajtották.

* **Pénztárvizsgálat és átadás a városnál.** Papolczy Ferenc városi főpénztáros szabadságából hazaérkezett s átveszi a városi főpénztár vezetését Erdélyi Bernát helyettes pénztárnoktól. A főpénztár vizsgálatát és átadását tegnap kezdték meg Rimler Károly polgármester, Szücs Géza főszámvévő, dr. Thury László főügyész és dr. Soós István aljegyző. A főpénztárt teljesen rendben találták. Ma kerül sorra a gyámpénztár átadása. A pénztár átadás végett tegnap és ma zárva lesz a pénztár a közönség részére.

* **Eljegyzés.** Kampel József B. sályi-róm. kath. plébános bájos és nagyműveltségű hugát Bartha Máriát eljegyezte Lukács János állami tanító, tart. zászlós Nagyváradról.

* **Az utcai árusításból kizárt sajtótermékek.** A belügyminiszter tegnap kiadott rendeletében a következő sajtótermékek utcai árusítását tiltja el: Nick Carter, Tom Pick, a Fantomas sorozatok, továbbá az Érdekes Ujság kiadásában megjelent füzetes vállalat, a „Legjobb könyvek” Cézár emlékszója és a Sárka ló c. füzetét és végül a Fidibusz, meg a Faun folyóiratokat. A miniszterium a félutat megtette, nem ártana a seprést tökéletesen végrehajtani és a boltokból is kiirtva, az ilyen piszkok terjedését lehetetlenné tenni.

* **Orvosi hír.** Dr. Sebestyén Arthur belgyógyász üdüléséről hazaérkezett és rendelőit megkezdte.

* **Vitézségi éremmel kitüntetett főhadnagy.** A király Kós Hubert 37. gy. e. bel. főhadnagyot a tiszti I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntette ki.

* **Leszakította jobbkezét a cséplőgép.** Dume Flóra zabot cséplelt, a gépet etette, de oly szerencsétlenül tette a kévét a cséplőgép dobjába, hogy az jobb kezefejét leszakította. Súlyos sérülésével a kórházba szállították.

* **Weiszlovits Emil hazabocsátották.** Mint megirtuk annak idején Weiszlovits Emil, a Park szálloda vezetőjét behívták katonai szolgálatra s így a szállodát, vezető hiányában bezárták. Tegnap délután Weiszlovits Gyulát táviratban értesítette testvére Weiszlovits Emil, hogy a katonai szolgálatból, mivel élete 49. évét betöltötte, elbocsátották és így ma hazaérkezik Nagyváradra. A Park szállodát tehát holnap ismét megnyitja.

* **Biharmegyei és nagyváradai közalkalmazottak beszerzési csoportja értesíti helybeli és vidéki tagjait,** hogy a földművelésügyi miniszter a csoport egyes tagjai által háztartási szükséglet címén hízlati sertések eltartására szükségelt takarmánynak a csoport címére szétosztás céljából való kiutalását kilátásba helyezte. Felhívatnak a sertést hizlalo vagy hizlatni kívánó helybeli és vidéki tagok, hogy a kiutalás elengedhetetlen feltételeként hízlati engedélyüket és takarmánybeszerzési utalványukat folyó hó 23-áig, a helybeliek a csoport hivatali helyiségében (főpostaépület 10. sz.), a vidékiek az illdtekes vidéki csoport útján mulhatatlanul beszoigaltassák, különben a takarmánykiutalásban tézessithetők nem lesznek.

* **Uj lóhúsmészárszék.** A lóhús népszerűségének terjedésére mutat, hogy Stolcz Henriken kívül Klein Ede is kért s kapott engedélyt a közgyűléstől, hogy lovat vágathasson és húsát kimérhesse a Szent László-téren. A lóhús tehát népeledel lett s a vágás napról napra emelkedik.

* **Uránia előadás a tüdőbajról.** A Munkásbiztosító Pénztár egészségügyi előadásokat rendez a népbetegségek elleni védekezés ismertetése céljából. Az előadók a Budapesti Társadalmi Muzeumtól kölcsönként vetített képekkel fogják a betegségek keletkezését, a bacilusok életét s pusztításait s valamint a gyógykezelés módját szemléltetni. Az első előadás folyó hó 15-én vasárnap d. e. 10 órakor lesz az Uránia mozgószínházban, mikor „a tüdőbetegségek elleni védekezés” címén dr. Konrad Béla pénztári orvos tart előadást.

* **Másfélmillió értékű ékszer raboltak.** Pozsonyból írják: A pozsonyi katonai rendőrség előzetes értesítés folytán megtudta, hogy betörés készül több ottani előkellő ékszerüzembe. A betörők a pincén keresztül akartak az egyik üzletbe hatolni, oda mentek le a rendőrség emberei, ahol rajta ütöttek az egész bandán. Izgalmas harc fejlődött ki köztük, a betörők kilőtték egy lövéssel az egyetlen lámpát s így a sötétben sikerült megugraniok, azonban a rendőrök a banda három tagját elfogták. Összesen 7-8-an voltak. Végigrabolták már az egész országot. Többek közt Nagyváradon is jártak. Orgazdájuk egy bécsi ember, kinél másfél millió értékű ékszer találtak.

* **A borbórzén.** Nyiregyházán van a borbörze s kazárok sürgönek-forognak a vásárlók között, vesznek eladnak, árat felvernek. Egy nagyváradai szőlőtulajdonos megáll, botjára támaszkodik s nézi, hogyan emelkedik a bor ára.

— Talán bort akar venni? kérdi tőle egy tincses, kitűnő borom van, 14 korona. Hozom a mintát, van 500 hektoliter.

Mig odajár a kaftános, valaki megszólal a nagyváradai ur mögött.

— Ne vegye meg azt a bort.

Egy másik kaftános áll mögötte s kínál 500 koronát. A nagyváradai elveszi, elteszi s aztán így szól:

— Nem is akartam venni bort

* **Borvásár Miskolcon.** A kereskedelmi és iparkamara tudomására hozza az érdekelteknek, hogy a Borsodmegyei Gazdasági Egyesület Abaujtona, Bereg, Gömör, Kishon, Heves, Szabolcs, Ung, Ugocsa és Zemplén vármegyék gazdasági egyesületeivel és Miskolc várossal karöltve Miskolcon 1918 évi október hó 1., 2. és 3-án borkiállításal egybekötött borvásárt rendez. A vásárra vonatkozó határozmányok néhány példány a az érdeklődőknek a kamara titkári hivatalában rendelkezésére áll. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara.

* **Felhívás a lakások és butorozott szobák megüresedésének bejelentése tárgyában.** A lakáshivatal azt tapasztalja, hogy a háztulajdonosok és más bérbeadók a bármi oknál fogva megüresedő lakásaikat és butorozott szobáikat a lakáshivatalnál a közzétett felhívás dacára, ma sem jelentik be, hanem kézalatt, felemelt bérösszegért azoknak adják ki, akik azokra kellő igényjogosultsággal nem bírnak. Miután a m. kir. minisztérium 4180—1917 M. E. rendelet 38. §-ának 2-ik bekezdése értelmében a megüresedő lakások mindjárt a felmondástól, vagy megüresedéstől előidéztet egyéb körülményektől (át-helyezés, elhalálozás, bírói ítélet stb.) számítandó 3 nap alatt a lakáshivatalnál bejelentendők, ennél fogva ismételtlen felhívom a háztulajdonosokat és egyéb bérbeadókat, hogy ezen kötelezettségeiknek pontosan tegyenek eleget, mert különben 2000 koronáig terjedő pénzbüntetéssel fognak esetülről esetre büntettetni. Dr. Dajka rendőrkapitány lakáshivatali elnök.

Honvédőnkéntesek—Nac. Harmadszor állanak szembe vasárnap délután a honvédtiszti iskola labdarugói a NAC footballcsapatával. Legutóbb a honvédcsapat legjobbjai szabadságon levén, nem vehettek részt a játékban s így az erősen tartalékokból csapat nem tudott megküzdeni a NAC legénységével. Most vasárnap azonban a teljes csapat startol s így igen erős, érdekfeszítő küzdelem lesz. A jótékonycélu mérkőzés a Rhédey kerti Sport téren vasárnap délután 3 órakor lesz.

TANÜGY

Tanévnyitás a főgimnáziumban. A helybeli premontrei főgimnázium épületének fertőtlenítő és reparáló munkálatai befejeződtek. Folyó hó 16-án és 17-én lesznek a beiratások, 18-án 9 órakor Veni Sancte a templomban és évmegnyitó ünnepély az intézet nagytermében, utána osztályrendezés, 19-én rendes előadás. Az iskolafenntartó kegyur az állami tanintézeteknél elrendelt mérték szerint a felvételi díjat 20, a tan díjat pedig 120 koronában állapította meg. Igazgatóság.

IRODALOM

Az Élet képes heti folyóirat, szerkeszti Andor József, folyó szeptember hó 8-i száma a következő tartalommal jelent meg. Germanofobia. Szén. — Irodalom és pornográfia. Andor József. — Köntemények: Dunántul di csérete. Harsányi Lajos. — Vonatok. Spos Iván. — Elment a nyár. (Falusi játék). Komáromi János. — Valaki vagyok. (Köntemény.) Csanády György. — Szerelem nélkül. Elbeszélés. Domonkos István. — A gárda virága Regény. Lampérth Géza. — Kultura: Beöthy Zsolt. a. j. — Uj Magyarország részvénytársaság. Margitay Ernő. — Beküldött könyvek. — Hétről-hétre: Szociális hét. Keresztény szocialisták. — A németek. — Az ezredorvos ur. — Szobrok alkonya. Magyar repülők. — Békemozgalom Angliában. — Fogásból hazatérő zászló. — Szerkesztői üzenetek. A kitűnően megszerkesztett folyóiratot gazdag és mindig aktuális illusztráció és a mai viszonyokhoz mért igazán olcsó előfizetési ára a legkedveltebb és legkeresettebb szépirodalmi folyóirattá tették. Előfizetési ára egész évre 40 korona, félévre 20 korona. — Szerkesztőség és kiadóhivatala Budapest I. Fehérvári ut 15. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal.

Az Uj Idők legutóbbi számában Farkas Pál folytatja a Zanzibári leány megkezdett regényét. Regényt írt még Anthony Hope. Elbeszéléseket Krudy Gyula, Lengyel Gyula, verseket Angyal Dezső, Lengyel István, Takács Edith. Érdekes képek, szebbnél szebb illusztrációk teszik a füzetet változatosá. — Érdekesek Mühlbeck Károly fejtécei. A füzet ára negyedévre 9 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest. VI., Andrassy u. 16.

Katholikus szemle legutóbbi számának tartama: A római kérdéshez. Kiss Mihály dr. — Vallási kérdések Törökországban. P. Schrotty Pál — Róbert, veszprémi püspök. Ndám Iván — A világküzdelem keleti harc terein — Laértés pelimeri Odissenst. — Külföldi folyóiratok szemléje. — Cs. Magyar folyóiratok szemléje bg. Könyvismertetések és bírálatok: Alfred Mannes: Der sociale Erdteil. Im. Csepela Lajos dr. Christophe Nyrop: Guetre et civilisation. Im. Bikás Géza dr. Fr. Beischl: Erloschene Klöster in Osterreich. Ism. Tallenbuchl Ferenc dr. Leopold Fanck: Moderne Bielelfrangen. Ism. Hadzsega Gyula dr.

ujból s még ezután három ízben sürgette a főszolgabíró, sürgette, sürgette s most is sürgeti. A közigazgatás hallgat.

De ezzel nincs vége. Az iskola nincs biztosítva. Egyszer tűz támadt a szomszédban, az iskola is meggyuladt s egy része leégett. Gondoskodni kellett volna a felépítésről, de a gondnokság megbízása lejárt, ezért a tanfelügyelő a községet megkereste, hogy 3 tagot delegáljon a gondnokságba. Süket fülekre talált.

Mivel Szücs Gyula községi jegyző hanyagsága máris káros következményű, mert az iskola ügyét 4—5 év alatt se lehetvelel intézni, a tanfelügyelő kéri Fráter Barnabás alispáni, hogy a jegyző ellen a fegyelmi eljárás indítsa meg, egyúttal a községet utasítsa, hogy sürgősen válaszoljon a feltett kérdésekre.

A Wolff-ügynökség esti jelentése.

Budapest, szeptember 13. (Saját tudósítónktól.) Berlinből a Wolff-ügynökség jelenti 13-án este:

Harctereinken a mai nap nyugodtan telt el. A Maas és Mösél között sem újította meg az ellenség támadásait.

A sovjet-kormány agyonlöveti az áruló papokat.

Budapest, szeptember 13. (Saját tudósítónktól.) A Vossische Zeitung jelenti Stockholmból: A sovjetcsapatok egyik vezére a következő parancsot adta ki:

A tűzvonalban azt vettük észre, hogy a papság agitációt folytat a szovjeturalom ellen. A városokba bevonuló ellenséget a papság kenyérrel és sóval fogadja. Megparancsolom, hogy minden papot, rangkülönbség nélkül, aki szóval vagy tettel a szovjet-kormány ellen izgat, rögtön agyon kell löni.

A francia kormány nyilatkozni fog a hadicélokról.

Budapest, szeptember 13. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: A párisi lapok jelentése szerint a francia kormány a kamara most megnyílt ülészsaka alatt különösen a baloldal nyomása alatt újból nyilatkozatot fog tenni a hadicélokról.

Lloyd George beteg.

Stockholm, szeptember 13. A Reuter-ügynökség jelenti Manchesterből, hogy az ott időző Lloyd George meghült. Betegsége nem ad aggodalomra okot.

Repülőink támadása

a Piave-szigetek ellen.

Budapest, szeptember 13. (Saját tudósítónktól.) A sajtóhadiszállásról jelentik a Magyar Távirati Irodának: Harci repülőink e hó 10-én az ellenség által megszállott Piave-szigeteket két ízben is megtámadták s bombákkal és géppuskatűzzel elpusztítottak egy hidat.

Osztrák-magyar ezredek a St.-Mihael-szakaszon.

Felderítő harcok az olasz fronton.

Budapest, szeptember 13. (Hivatalos jelentés.) Noventától délre olasz felderítő csapatok a Piave keleti partjára próbáltak átkelni. Visszavertük őket. Egyébként több helyütt tüzérségi harc.

NYUGATI HARCTÉR: St. Mihael-szakaszon, a Combres-magaslattól délre osztrák-magyar ezredek erőteljes ellentámadással biztosították a német csapatok tervszerű elvonulását.

ALBÁNIÁBAN a helyzet változatlan. Greslovics szakaszvezető tegnap Durazzo felett három ellenséges repülőgépet lőtt le.

A VEZÉRKAR FŐNÖKE.

Az antant új offenzívája Verdun alatt.

A németek visszavonulását osztrák-magyar csapatok biztosították.

Berlin, szept. 11. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Puprecht bajor trónörökös hadcsoportja és Böehn vezérezredes hadcsoportja.

A tengerpart közelében és a Bixschote től északkeletre kisebb vállalkozásokat sikerrel hajtottunk végre. Ypern és Armeniérés között meghiusultak az ellenség felderítő előretörései, Flerteixtől délnyugatra egy részleges támadást, Hulluchtól északnyugatra egy erősebb angol előretörést vertünk vissza. Az Arrasból és Peronnestől Cambrai felé vezető utak között az ellenség tegnap reggel a leghevesebb tüzérségi tüzelés védelme alatt folytatta támadásait. A támadások az ellenség súlyos veszteségei mellett meghiusultak. Elhárításukban különösen nagy része volt a jól irányított tüzérségi tüzelésnek. Gyalogságunk az angolokat mindenütt, ahol behatoltak vonalainkba, ellenlökéssel mindenütt visszavetette. Havincourt az ellenség kezében maradt.

Este Nouvre és Guzeacourt között visszavertük az ellenség újlag előretörő támadásait.

A német trónörökös hadcsoportja. — Az Ailette és Aisne között csak lassanként fokozódott a tüzérségi harc. Kiseb gyalogsági csatározások a Champagneban. Rohamcsapatunk Lemesnil mellett az ellenséges vonalakból foglyokat szállítottak be.

Galwitz tábornok hadcsoportja. A franciák és amerikaiak tegnap megtámadták a St. Michaelnél levő iv alakú arcvonulat a magaslatnál és Cote Lorraiktól délre, valamint a Cote Lorraine és a Mosel között. A támadást előre látva, a kétoldali átkarolásnak kitett iv alakú állás kiürítése már napok óta tervünk volt és már napok előtt megkezdtük azt a harcot, tehát nem küzdöttük végig a döntésig, hanem végrehajtottuk a tervbevert mozdulatokat. Ebben az ellenség nem tudott bennünket megakadályozni.

A franciákat, akik a Maastól keletre levő magaslatokon előretörték visszavertük. A Combres magaslatot, amelyet átmenetileg elvesztettünk, Landwehr csapatok visszafoglalták.

Innen délre osztrák-magyar ezredek erélyes ellentámadással biztosították a Haas és a Mosel közt harcoló csapatokkal való együttműködésben a St. Mihaelnél álló hadosztályok elvonulását.

A Cote Lorraine és a Mosel között az ellenséges támadás tért nyert. Thiaccourt-felé tartalékaink felfogták az ellenséges lökést a Thiaccourtól délnyugatra és a Moseltől nyugatra visszavertük az ellenséget. Éjjel az iv alakú állás kiürítését ellenséges beavatkozástól mentesen lefejeztük. Most új előkészített vonalakban állunk.

Ludendorff, első főszállásmester.

A japánok előnyomulása Szibériában.

Budapest, szeptember 13. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Tokióból érkezett jelentés szerint a japán hadügyminiszterium közétette, hogy a japán lovasság augusztus 31-én Bikin városát és szeptember 1-én Bolsalova helységet elérte. A japán előőrsök szeptember 1-én Imanba érkeztek. A Bikin és Bolsalova közti vasuti hid épségben maradt.

Az angolok és egy kis nemzet.

Angol kegyetlenkedések Dublinban.

Genf, szeptember 13. A Daily News hivatalos statisztikát közöl az ir felkelés áldozatairól, Dublinban husvét ünnepe alatt 7835 polgárembert öltek és sebesítettek meg, 484 katonát kivégeztek és 145-öt fogházra ítéltek.

A Fekete-kéz rejtélye.

Özvegy Kernáts Jánosné Jakab Mihály-utcai lakásának aajtaján tavaly februárban több ízben becsengettek. Mikor a cseléd ki- ment, nem talált senkit, a kapu alatt azon- ban egy levél feküdt. A levelet a Nick- Carterekből ismerős Fekete-kéz küldte s a legválogatottabb sértésekkel körülteremt- tézve ilyenek voltak bennük ceruzával meg- írva:

A Fekete-kéz parancsol! Érti? Ökör. Az 500 koronát még most se tette ki, te marha. Értsd meg, 15 napod van s ha akkor nem lesz az 500 K, akkor meghalsz.

A második levél alatt egy fekete kéz volt tussal alámázolva.

A Fekete-kéz parancsol! Ennek a ház- nak mind a négy sarkán villanyerőre beren- dezett bomba van, ebből a házból azonnal költözzenek ki. Erted?

A harmadik levél hangsúlyozza, hogy „500 korona vagy még 14 napod van hátra.”

A negyedik levél tintával írott, alatta a Fekete-kéz:

— Hiába figyelmeztettem, még most se költözött ki, ha 500 koronát nem ad, baj lesz, 25 napig még bent maradhat a házban.

Kernátsné a rendőrségen átadta a fenye- gető leveleket s a nyomozás úgy mutatta, hogy November Farkasné keze játszik közre ebben a dologban. Állítólag kis fiával íratta volna a leveleket, amelyeket aztán a kapu alatt bedugtak.

Szóllósy Gyula elnöklésével itélkező ta- nács tárgyalta ezt a rejtélyes ügyet, amely- nek vádlottja November Farkasné bőbeszédű védekezésében kijelentette, hogy nem ő íratta a leveleket. Kis fiamnak, mondta, Kernátsné a keresztanyja.

— Nem zsidó a fia? — Kérde az elnök.

— Igen, de Kernáts és az én uram jó viszonyban voltak s kezet kellett adni arra, hogy ha fiam gyermekem lesz, az ő felesége lesz a keresztanyja. Azután közbejött, hogy Kovács Lajos bethleni közjegyző az apósom közvetítésével 5000 korona kölcsönt vett fel Kernátséktól s mikor meghalt Kernáts, özvegye azt kérdezte, hogy az apósom nem tud-e a dologról valamit, mert váltó ugyan van a kölcsönről, de nem perelhető. Nem bánja meg, mondta Kernátsné. Az apósom erre azt mondta, hogy ne adjon pénzt, ha- nem a fiamnak adjon 100 koronát s egy másik unokájának is 100 at. Ebbe Kernátsné belement. Egyszer lejött hozzánk a Kernátsné veje, Stokker József dr és Róz ügyvédjelölt s eskü alatt kihallgatták az uramat. Ezután meglátogattam Kernátsné s mondtam, hogy megnyerte a pert, adjon 100 koronát. Ő azt mondta: zsarolás, mire én elmentem.

Felolvassák ezután a Fekete-kéz leveleit s vádlott kijelenti, hogy ez egy csavargó- banda tréfája a Püspök-fürdőből. Egy hecc.

Elnök: A fia azonban beismerte, hogy ő írt két levelet s ő dugta a kapu alá.

Vádlott: Ez tévedés, a gyerek meg volt ijedve a vallatásnál, bizonyítja ezt Fráter József rendőrfogalmazó is. Ha én írtam, ak- kor én és a fiam úgy muljunk ki a világból, mint Stettner István. A fiam egy buta, hü- lye, nem írta a leveleket.

— Ne átkozódjék. Ki írta a leveleket?
— Mit tudom én?
— Ne beszéljen ilyen hetykén.
— Maga Dienesnek azt mondta, hogy a leveleket a Karácsony-ék cselédje írta, a fia meg azt mondta, hogy az Oroszlán vendéglő fogadásának a cselédei.

Kernáts Jánosné kijelenti, hogy senkivel nincs haragban, senkinek nem tartozik, csak a vádlott követel rajta 100 koronát, de ezt ő nem ígérte soha. A közjegyző elleni pert nem nyerte meg, semmi ígéretet nem tett. November egyszer feljött hozzám betegem, adtam neki 100 koronát. Ezek rám tukmál- ták, hogy a kis fiam keresztfiam, de ez nem való.

Novemberné megjegyzéseket tesz a val- lomásra. Az elnök rendreutasítja.

November János 13 éves fiut hallgatják ki. Nem írta a leveleket. Nem tudja, mi a Fekete-kéz, nem járt moziba, nem olvasott ponyvaregényt. Nem diktálta anyja a leve- leket.

Stokker József dr igazolja, hogy Ker- nátsné nem ígért Novembernek semmit.

Dienes István detektív vallja, hogy a fiam önként bevallotta két levél írását. Tanuk előtt hallgatta ki.

Gyenge Béla törvényszéki bíró kijelenti, hogy soha se volt Novemberéknél s nem hallgatta ki vádlott apósát.

Vádlott: Nem a bíró ur volt lent, ha- nem egy jegyző.

Szücs Izsó és Böszörményi Géza írás- szakértők kijelentik, hogy a levelek nem a kis fiam kezeiről.

Nesztor József dr ügyész ez alapon a vádat elejtette s a bíróság megszüntető ha- tározatot hozott. A rejtély azonban nem tisztázódott, hogy ki volt az a Fekete-kéz?

Teljes az anarchia Oroszországban.

Helsingfors, szeptember 3.

Hogy miképpen hatnak a bolsevikiek a tömegekre, azt érdekesen lehet megállapi- tani azokból a beszédekből, melyeket a meg- gyilkolt Uriczkij belügyi népbiztos temetése- kor tartottak. Szinovjev beszéde még arány- lag mérsékelt hangú volt, a többi szónokok azonban egyenesen gyilkolásra hívták fel a népet; egyikük azt magyarázta, hogy nem kell sokat tekintőrizni és ha szembeálal- koznak az utcán egy forradalmi szociálistá- val, vagy más valakivel, akiről biztos, hogy ellensége a bolsevikieknek, úgy azt szó nél- kül le kell löni. Felesleges dolog előbb az ellenforradalom leküzdésére alakult bizott- ságnak átadni. Ilyen és hasonló beszé- dek persze nagy tetszésre találtak a tö- megben.

Semmi kétség, hogy az entente keze közrejátszott a Lenin elleni merényletben épp úgy, mint annak idején Mirbach meg- gyilkolásában. Akkor ugyan a baloldali for- radalmi szociálisták vitték véghez a gyilkos- ságot, míg most a forradalmi szociálisták középső pártja, mind a két esetben azonban közösen az ententet.

A forradalmi szociálisták az entente se- gítségével akarják a bolsevikieket megbuk-

tatni, Németországot a breszt litovszki béke revíziójára szorítani, vagy pedig Németor- szágnak újra megüzenni a háborút. Ebből a célból fel akarják robbantani a vasuti vona- lat, hogy ez által a különben is szűkös ke- nyérmennyiség szállítását elvágják. A forra- dalmi szociálisták legfőbb feladatuknak tart- ják, hogy Pétervárt és Moszkvát elvágják a gabonaszállításról és ilyen módon a bolse- vikieket megadásra kényszerítsék.

A Közélelmezési Hivatal hirdetései.

Hol árusítják a Frank-kávét? Tudatom a város közönségével, hogy pótkávét a követ- kező cégeknél vásárolható:

Vasváry Zsigmond, Schwartz Jakab, Be- nedek Testvérek, Steier Simon, Mezey János és Társa, Niessel Lőrinc és Testvére, ifj. Weisz Bernát, Petrovics Mihály, ifj. Popper József, ifj. Ullmann Izidor, Kurlander és Ull- mann, Mihelyi és Kandel, Wechsler Adolf és Társa, Grosz Izidor, Torjai Károly, özv. Ká- dár Jánosné, Szabó G., Dancse János, ifj. Klein Sámuel, Meisel Ferenc, Aszódi Mihály, Weintraub Mór, Lehrner Samuel, cé- geknél.

Felhívom a közönséget, hogy netáni pa- naszaikat a közélelmezési ügyosztálynál je- lentsék be.

Elszámolás a Franck-kávéről. Figyel- mettem mindazon kereskedőket, kik a teg- napi és a mai nap folyamán árusítás céljá- ból a Franck Henrik és Fiai cégtől pótkávét kaptak, hogy elszámolásukat korábbi hird- etményeim értelmében mindig 15 én és 1-én a közélelmezési ügyosztálynál annál is inkább szolgáltassák be, mert ellenkező esetben ellenük a legszigorubb kihágási eljárást fogom folyamatba tétetni.

Elszámolás a petróleummal. Felhívom a petróleum árusítással foglalkozó kereskedő- ket, hogy elszámolásukat a készlet megne- vezésével 24 órán belül a közélelmezési ügyosztálynál adják be, mert ellenkező eset- ben nemcsak a petróleum árusítástól fogom eltüntetni, hanem ellenük a legszigorubb ki- hágási eljárást fogom megindítani.

Konyak a városi üzletben. Tudatom a város közönségével, hogy a városi fűszer üzletben (Szent László tér) a forgalomban levő teajegy szeptemberi szelvénye ellenében családonként egy üveg 40 százalékos Gess- ler-féle Medecinal cognacot 40 koronás ár- ban fognak kiszolgáltatni.

Nagyvárad, 1918 szept. 13-án.

Lukács Odön,
polgármester-helyettes

* Pályázat falusi vezetők részére. Magyar Gazdaszövetség a Magyar Földhite- intézet adományából negyven, egyenként 50 koronás jutalomdíjat tűzött ki a mezőgazd- ság terén működő oly egyének részére, ak- szociális téren a közegészségügy, a szöv- ezeti ügy érdekében és a magyar álla- eszme megerősödésére irányuló tevékenys- gükkel a falusi nép körében érdemeket s- reztek. A pályadíj különös figyelmet érdem- esetekben az 500 korona kétszeresére em- hető. A jutalomra elsősorban igényt tart- nak olyan egyének, akik a falu igazgató- nál, a szövetkezetek vezetésénél vagy pe- mint lelkészek, tanítók, tanítónők a falu é- letének emelésénél huzamosabb időn át- reműködtek.

Színház.

A színház műsora:

Szombat d. u.: Kék róka, este: Leányvásár.

Félnyelckor kezdődnek az előadások. Hétfőtől kezdve az új zárórarendelet nyomán az esti előadások kezdete fél nyolc óra lesz.

A mai előadások. A mai előadások zsufolt háza bizonyára igazolni fogja, hogy a direktió a mai nap műsorát is körültekintéssel és izléssel állította össze. Ma este a Leányvásárt ismétlik meg a tegnapi siker mellett. Délután Herczegh Ferencnek, a legnagyszerűbb magyar regényírónak Kék róka-ja kerül előadásra. A főszerepeket Hevessy Mariska, Tóth Elek és Bihari Ákos játsszák.

E. Kovács Mariska fellépte. A régi magyar népszínművek legfinomabb, legőszintébb hangulatait tömöríti egy darabba Gárdonyi Géza a borban. A magyar néplélek ennyi közvetlenséggel sohasem jutott még kifejezésre. A bornak vasárnap délutáni előadása az ideai szereposztásban csak fokozottabb érdeklődésre tarthat számot. — Göre bíró és Kátsa cigány népszerű alakjai jelennek meg a nemesveretű darab során. Különben a délutáni előadásnak külön eseménye lesz E. Kovács Mariska fellépte.

A Csárdáskirálynő új szereposztása. Vasárnap este ujítja fel a színház az elmúlt két szezon legfinomabb operettjét, a Csárdáskirálynőt. Az előadásnak nem csekély mértékben kölcsönöz érdekességet az ideai szereposztás. Ez alkalommal mutatkozik be a színház új énekes naivája: Katona Irén. A bájos kis művész nő Stázi komtesz szerepében debütál Nagyváradon. A többi főbb szerep már ismert-ismert jó erők kezében van. Vereczky Silvát Aggházy Melinda, Edvint Békeffy Lajos és Bóni gróft Tihanyi Oszkár játsszák, de játszanak még Szigeti, Harsányi és Váradai Lajos is.

Az ideai bérletek kezdete. E hó 16-án veszi kezdetét az ideai bérlet. Az első bérletben tartott előadás hétfőn lesz, amikor az „A” bérletek számára lesz előadás.

A keddi estői bemutató. Érthetően széleskörű érdeklődés nyilvánul a színház keddi estői bemutatója iránt, amikor is a már sikerrel előkészített Asszony és a háború körül első ideai ujdonságként a váradai publikum elé.

A titokzatos repülőgép. A felhők rejtelmes magasában feltűnik egy roppant monoplán. Apró zászlójele mitsem árul el, amikor méltóságosan elszáll az izgatott nagyváros büszke tornyai felett. Honnan jön, hova megy, ki az utasa senki sem tudja. Pedig a titok mély tragédiát rejt, megrázó bünt ami lüktető drámaisággal bontakozik ki abba a nagyszabású filmben, melyet mai remek új műsorán mutat be sz. Uránia, A főszerepben grandiozus alakítást nyújt Jon Bunkert a sokat emlegetett berlini színész.

Ger El Hanna az Apollóban. Alig néhány hét előtt jelent meg a legújabb Ger El Hanna film, amelyet összeköttetéseinél fogva a legelső közt mutatott be hatalmas sikerrel az Apolló-színház. A nagyszerű és óriás feltűnést keltő ujdonság második része, amelyet a szenzációs bevezető után méllán vár nagy érdeklődéssel a közönség, ma szintén megérkezett. A forró levegőjű detektívdrámának ezt a remek kiegészítő részét ma mutatja be csillogó műsorán az Apolló.

Főszerekesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

* Püspök-fürdői kedvezményes jegyek a Népszövetségi Hitelszövetkezethél kaphatók.

URÁNIA mozgó-színház	MA A titokzatos repülőgép. Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.
APOLLÓ mozgó-színház	MA Gár El Hanna. Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.
VIGADÓ mozgó-színház	MA A szerencse mostohái. Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Porcellán mosár ütővel	12—
Majolika gyümölcsállvány 6 tányórral	15—
Majolika táca fogóval	8—
Majolika cukortartó díszes	8—
Majolika gyümölcskészlet	8—
Vizes készlet csiszolt üvegből	12—
Boros	12—
Likör	12—
Befőttész készlet kristály fehérr	12—
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12—
Majolika fali sőtartó színes	8—
Majolika vizeskanecso színes	10—
Kenyérfőző színes üveggel	10—
Chinaezüst cukortartó	10—
Chinaezüst gyümölcsállvány	10—
Majolika virágváza színes	5—
Majolika virágtálcák	5—
Majolika díszfigura	5—
Porcellán főzőlábas	5—
Porcellán főzőfazék	5—
Teáskészlet színes aranyozással	50—
Kávéskészlet színes aranyozással	50—
Férfetáskészlet színes aranyozással	50—
Ebédőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150—
Hidegfelvágottas készlet sz. aranyozással	40—
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	50—
Faltükör színes aranyozott kerettel	80—
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25—
Függő-lámpa teljesen felszerelve	30—
Teáspohár chinaezüst foglalásban	8—
Teáscsésze színes finom aranyozással	4—
Kávéscsésze	4—
Köpcseaze	5—
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5—

Népepek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOHLUS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és diszmuáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám: 372.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy

anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsonöket

ugy földekre mint városi bérházakra 15—65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett

minden árfolyam levonás nélkül

készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagy-Várad.

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítól váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsonöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11—53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsonöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a ::

Nagyvárad Takarékpénztár Teleky-utca 2. sz.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Pálinkafőzde
átalakítást és berendezést készít Klell János rézműves, Kossuth-u. 8.

Valódi patkányfogó
kutyát veszek. Házmester, Rimanóczy-utca 5.

Fényképezési
emezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Pemete
és hársfamézscukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tyuszemirtő
három nap alatt elmulaszt tyuszet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Tavaszi
szepők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitesszerek ellen biztos az IPO-krem. Ára 5 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Jó bizonyítványokkal
rendelkező megbízható egyén hivatali szolgálataiban állandó alkalmazást nyer az Egyenlítő Bank és Takarékpénztárnál, Bémer-tér 4.

Butorozott
szobák kiadók Zöldfa-épület emeletén. Értekezhetni a szobakezelőnőnél.

Keresünk
azonnali belépésre egy irodaszolgát, egy éjjeli őrt, kettő kenőmunkást és éjjeli munkára lakatost. Moskovits Mór.

Ór
lakással és jó fizetéssel felvétel a Fekete sas részvénytársaságnál. Jelenkezni csak délután 3—5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, I. emelet.

Szabadságon
levő villanyszerelő ócsón vállal javítást és szerelést. Kalenda. Telefonszám 245.

Izletes saláta csakis „salátfé” saláta fűszerrel készíthető, ecet, olaj, bors vagy só hozzátevéle nélkül használható. Kapható Farkas István Apolló drogériájában.

Bélyegeket
veszek akármilyen mennyiségben. — Szilágyi Dezső-u. 5. sz. Földszint lépcsőházban balra. Telefon 1—95.

Jogi könyvek
gyűjteményes kiadások, Corpus Juris Hungarici 1900-ig bőrkötésben stb. eladók. Cim a kiadóban.

Poloskairtó
Moksin biztos, kipróbált, megbízható poloskákirtására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Nőiszabóság
— Divatterem. Elegáns costumok, estélyi és utcai ruhák, aljak, blouzek legszebb kivitelben méret után készülnek. Átalakítások is elfogadtnak. Tisztviselő családoknak kedvezmény. Czillér Imre áruházában.

Ruhafesték
valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Vizsonteladók árengedményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Me dobja ki pénztét
új ruhákért, mert a kifáradt bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag tisztíthat. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Kiadó
élethelyiség. A Zöldfa-épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület) kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r.-t.” irodájában, Saspassage 22. sz. lépcső, I. emelet. Telefon 14-00.

LEGF. BUZACSRIZ,
folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐRTALPVÉDŐK stb. Legf. CSONTENYV kapható Stern Miklós bőrhulladék üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz. Vidékiek kérjenek árajánlatot

Mocsáry Sándor
TELEFON: 1404.
Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő,
bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Electrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolframszálas Tungstram-égők, villanyvasalók állandóan raktáron.

Félix gyógyfürdő
Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb hévízfürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás, kőszvény, csusz stb. ellen

Téli-nyáron nyitva!
Villanyvilágítás!
Téli szezonban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtanul küld a Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

Eladó ingatlanok:
Nyomda-u. 4. sz. ház, földszintes, nagy parkkal.
Rulikovszky-ut 18. sz. alatti 1 emeletes bérház és
Füzes-u. 69. sz. alatti ház.
Felvilágosítást nyújt a Magyar Bank r.-t.

NAGYVÁRAD VÁROS
VILLAMOS MŰVE
IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.
Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.
A telep telefonja 514. Főszerelő telefonja 55.

Feiső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelőséggel
a Középiskolai Előkészítő Donát-tanfolyam
Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Uj kereskedelmi tanfolyam
hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DON. T. féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000. Telefon 1000.

A Sajtó hölgybizottság
könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait
Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN
Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Szent László Püspök gyógyfürdő
Nagyvárad mellett.

A kénes hévíz források természetes forrása 42°C Kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással kőszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és hasonló fájdalmas betegségek ellen.

Mindenről kellőleg gondoskodva van!
500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. — Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszátartás, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.